

ЮРИДИЧНА ХРОНІКА

ДІАЛОГ ЗІ СВІТОМ

(за матеріалами II Харківського міжнародного
юридичного форуму,
м. Харків, 25–28 вересня 2018 р.)

II Харківський міжнародний юридичний форум, що з 25 по 28 вересня відбувався у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, підтвердив статус найавторитетнішої міжнародної платформи для обговорення актуальних проблем у правничій сфері на теренах України. Рішенням від 19 вересня 2018 р. Уряд України підтримав проведення Харківського міжнародного юридичного форуму на постійній основі.

Спеціальною темою цього річного форуму обрано розвиток права в умовах цифрової економіки. У роботі чотирьох панельних дискусій взяли участь понад 100 спікерів, серед яких відомі дослідники та практики із 20 країн світу, судді Конституційного Суду України та Верховного Суду, співробітники представництва Європейського Союзу (ЄС), місії Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) й Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), інших організацій.

Співорганізаторами форуму виступили Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Національна академія правових наук України та Харківська обласна державна адміністрація за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*), ОБСЄ, Фонду Конрада Аденауера, Міжнародного Вишеградського фонду та Уряду Нідерландів, українських і міжнародних громадських організацій – Харківської обласної фундації “Громадська альтернатива”, Харківського юридичного товариства, громадської організації “Сфера”, словацької неурядової організації “*SME SPOLU*”, Глобальної асоціації дослідників бізнесу і прав людини, а також професійної правничої спільноти – Національної асоціації адвокатів України, юридичних фірм “Василь Кісіль і партнери”, “Шкребець і партнери”, “*Esquires*” та “*Juscutum*”. Інформаційну підтримку здійснював журнал “Право України”.

На пленарному засіданні, вітаючи учасників і почесних гостей форуму, голова організаційного комітету, ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Василь Тацій зазначив: “Завдяки відкритому та конструктивному діалогу учасників першого форуму започатковані нові освітні проекти, встановлені професійні контакти між багатьма науковцями, освітніми закладами та громадськими організаціями, зросла інтенсивність академічних обмінів та спільних публіка-

ПРАВО УКРАЇНИ • 2018 • № 9 • 235-241

Голова оргкомітету форуму Василь Тацій відкриває пленарне засідання

цій. Тематика цього річного форуму пов'язана з тим, що сьогодні Україна перебуває на унікальному етапі розвитку, коли є шанс зробити так званий 'цифровий стрибок' у ключових сферах економіки. Розв'язання цих проблем неможливе без активної участі юристів-науковців та практиків”.

Співголова оргкомітету, голова Харківської обласної державної адміністрації Юлія Світлична передала учасникам форуму привітання від Президента України Петра Порошенка, а також зазначила, що ІІ Харківський міжнародний юридичний форум відкриває міжнародний сезон на Харківщині: “Такий старт ‘міжнародної осені’ є символічним, адже жодна економічна реформа не може бути впроваджена без юридичного обґрунтування. Переконана, що форум зможе задати високий рівень дискусії та стане ефективним майданчиком для обміну досвідом та презентації напрацювань”.

Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич зазначила: “Рішення Уряду України про надання форуму статусу щорічного свідчить про те, що ми віримо в якість дискусій і рішень на форумі”. За її словами, правнича система в Україні потребує перезавантаження, чималу роль у якому відіграє якісна й сучасна освіта нового покоління правників. Тому важливою частиною роботи форуму стане обговорення концепції правничої освіти.

Учасників заходу також привітали Голова Верховного Суду Валентина Данішевська, Керівник проекту USAID “Нове правосуддя” Девід Вон,

Національний радник з юридичних питань Координатора проектів ОБСЄ в Україні, консультант Конституційної Комісії, член Ради з питань судової реформи Олександр Водянніков та директор школи права Талліннського технічного університету Танел Керікмає.

Пленарне засідання завершилося доповіддю Голови Конституційного Суду України Станіслава Шевчука “Критерії конституційності обмеження прав людини законом”, який наголосив, що право на свободу та особисту недоторканність, гарантоване ст. 29 Конституції України, не є абсолютним і може бути обмежене, але тільки на підставах та в порядку, які визначені в законі, і це обмеження має здійснюватися з дотриманням конституційних гарантій захисту прав і свобод людини.

25–26 вересня тривала панельна дискусія “Корпоративне право та інтелектуальна власність в умовах цифрової економіки”. Її метою було проведення порівняльно-правового аналізу досвіду країн ЄС та США у сфері регулювання здійснення та захисту корпоративних прав в умовах цифрового середовища, а також формулювання пропозицій щодо розробки концепції змін українського законодавства в цих сферах.

Модератор першої сесії, присвяченої корпоративному праву, професор кафедри цивільного права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Інна Спасиво-Фатєєва розпочала засідання із загального огляду стану правового регулювання корпоративних відносин в Україні. Голова Верховного Суду Валентина Данішевська проаналізувала способи захисту корпоративних прав як елемент підвищення доступу до правосуддя. Із доповідями також виступили доцент кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, адвокат Роман Сабодаш, професор кафедри правознавства

Виступ Голови Верховного Суду Валентини Данішевської

в Копенгагенській школі бізнесу (Данія) СЪОРЕН ФРІС ХЕНСЕН, директор Інституту приватного права Університету Миколаса Ромеріса (Литва) ВІРГІНІОС БІТЕ, член Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України, директор департаменту стратегії розвитку фондового ринку Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України МАКСИМ ЛІБАНОВ та ін.

Проблеми інтелектуальної власності під час другої сесії обговорили директор Центру досліджень інтелектуальної власності та трансферу технологій Національної академії наук України ЮРІЙ КАПЩА (“Реформування охорони авторського права відповідно до вимог цифрової економіки в ЄС та Україні”), радник юридичної фірми “Василь Кісіль і партнери”, керівник практики IP/IT ІЛІРІОН ТОМАРОВ (“(Не)обмежені можливості авторського права”), професор Університету Іллінойса (США) ПІТЕР МЕГТС (“Законодавство та практика США щодо інформаційних технологій”) та ін.

Центральним заходом другого дня стала панельна дискусія “Бізнес і права людини: імплементація Україною керівних принципів ООН”. Вона була покликана актуалізувати для України питання про зміст зобов’язань бізнесу у сфері прав людини шляхом обговорення представниками бізнесу, вищих органів державної влади, місцевого самоврядування, академічної спільноти, інститутів громадського суспільства глобальних трендів, регіональних стандартів і національних практик у цій сфері відносин. Результатом обговорення мало стати вироблення національного плану дій для України щодо забезпечення належного виконання бізнесом його зобов’язань у сфері прав людини.

Головними спікерами дискусії виступили директор школи права Таллінського технологічного університету ТАНЕЛ КЕРІКМЯЕ (“GDPR: реалізація визнаних стандартів у сфері прав людини бізнесом”), генеральний директор Директорату з прав людини, доступу до правосуддя та правової обізнаності Міністерства юстиції України ВЛАДИСЛАВ ВЛАСЮК (“Бізнес і права людини в Україні: аналіз поточної ситуації”), голова Федерації професійних спілок України ГРИГОРІЙ ОСОВИЙ (“Роль профспілок у забезпеченні прав людини на рівні міжнародних стандартів”), заступник бізнес-омбудсмена ЯРОСЛАВ ГРЕГІРЧАК (“Нові інструменти налагодження ефективного діалогу між бізнесом, державою і суспільством: досвід Ради бізнес-омбудсмена”) та ін. У дискусії взяли участь старший радник Данського інституту прав людини ДІРК ХОФФМАНН, президент Польського інституту прав людини і бізнесу БЕАТА ФАРАЧИК (Польща), декан юридичного факультету, голова Лабораторії з прав людини Університету Миколаса Ромеріса ЛІРА ЯКУЛЕВІШЕНЕ, голова БалтійськоУкраїнського центру досліджень і інновацій ТОМА БІРМОНТІЕНЕ, дипломатка, заступниця ди-

ректора з прав людини й перехідної політики Міністерства закордонних справ Чеської Республіки Ітка Бродська та ін.

27 вересня тривала панельна дискусія “Ефективна система кримінальної юстиції як фактор сталого розвитку економіки”. Вона мала на меті обговорення таких питань: роль органів кримінальної юстиції у здійсненні антикорупційної реформи та забезпечення сталого розвитку економіки; антикорупційний комплаєнс (можливості та перспективи); злочинність у сфері економіки (сучасні тенденції та інноваційні методи протидії).

Головними спікерами дискусії виступили голова Консультативної місії ЄС в Україні Кястутіс Ланчінскас, голова Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України, заслужений юрист України Лідія Ізовітова, голова Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Антон Янчук, старший радник з питань боротьби з корупцією Антикорупційної ініціативи Європейського Союзу в Україні (EUACI) Елена Концевіцуте, голова Правління Професійної асоціації корпоративного управління Олександр Окунєв, експерт Європейської економічної комісії ООН (Італія) Даніель Туметто, доктор філософії університету Бат Спа (Велика Британія) Райнер-Елк Андерс, старший адвокат у Варшавському офісі компанії “Dentons”, лектор Варшавського університету (Польща) Міхал Яблонські, професор кримінального права, європейського та міжнародного кримінального права, кримінального процесуального права та криминології Трірського університету (Німеччина) Ганс-Гайнер Кюне й адвокат, засновник та голова юридичної фірми “Teichmann International” (Швейцарія) Фабіан Тайхманн та ін.

В останній день форуму дискусійна панель “Право і безпека у контексті європейської та євроатлантичної інтеграції” об’єднала досвідчених політиків, урядовців, представників міжнародних та громадських організацій, юридичного бізнес-середовища, наукової спільноти України та зарубіжних країн. Предметом обговорення стали найбільш актуальні питання міжнародної і національної безпеки, місця НАТО у сучасній системі міжнародної безпеки, євроатлантична стратегія України, здобутки та головні виклики правового виміру європейської інтеграції, пов’язані з торгівлею та стійким розвитком, особливості дії режиму поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, імплементація Угоди про асоціацію. Захід відбувся за фінансової підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера у місті Харкові. Спікерами виступили голова Політичної секції Представництва ЄС в Україні Фабіо Делла П’яцца, генеральний директор Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України

Ольга Стефаншина, голова Експертної групи взаємодії з НАТО Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Олексій Генчев, голова експертної групи взаємодії з ЄС Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Поліна Казакевич, зовнішній консультант Секретаріату Антикорупційної мережі для Східної Європи та Центральної Азії ОЕСР Андрій Кухарук, експерти проєктів ЄС “Association4U” та “Підтримка агропродовольчої політики України”, суддя Конституційного Суду України Віктор Городовенко, директор Інституту співробітництва з країнами Центральної та Східної Європи у сфері публічних реформ Берлінської школи економіки і права (Німеччина) Остен Баллер, представники Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, вітчизняні та зарубіжні науковці та студенти. Програма форуму передбачала й велику кількість різних за формою сателітних заходів – тренінгів, відкритих лекцій, майстер-класів, круглих столів для представників бізнесу, правозахисних організацій та студентів.

Низка заходів, підтриманих програмою USAID “Нове правосуддя”, була присвячена питанням підвищення якості юридичної освіти. Центральними подіями цього напрямку стали виїзне засідання Робочої групи Міністерства освіти і науки України з розроблення Концепції розвитку юридичної освіти під головуванням Міністра освіти і науки України Лілії Гриневич, а також круглий стіл-дискусія за темою “Єдиний державний кваліфікаційний іспит як передумова доступу до правничої професії: зарубіжний досвід та способи впровадження в Україні”, у яких взяли участь керівництво Міністерства освіти і науки України та Міністерства юстиції України, керівник Програми USAID “Нове правосуддя” Девід Вон, представники правничих шкіл і професійних правничих об’єднань, а також залучені Програмою USAID “Нове правосуддя”

Виїзне засідання Робочої групи Міністерства освіти і науки України

Презентація спільної сертифікатної програми “Практичний курс з верховенства права”

іноземні експерти: головний стратег та директор з адміністрування Національної конференції екзаменаторів іспиту на доступ до правничої професії (США) Келлі Еарлі та голова департаменту міжнародних зв'язків Міністерства юстиції Північного Рейну-Вестфалії, суддя у відставці Регіонального суду Дюссельдорфа (Німеччина) Міхаель Шольц.

Знаковою також стала презентація першої в Україні спільної сертифікатної програми “Практичний курс з верховенства права” Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого й Університету Південної Кароліни. Метою створення програми є покращення розуміння й удосконалення навичок застосування верховенства права в юридичній практиці. Програма розрахована передусім на юристів-практиків.

ІІ Харківський міжнародний юридичний форум засвідчив нагальну потребу в комунікації між науковцями, юристами-практиками, бізнесом, громадськими організаціями та профспілками задля якісного реформування усіх сфер правової системи України, а також зацікавленість у цьому процесі світової правничої спільноти. Результатами роботи форуму є ґрунтовне вивчення іноземного досвіду, узгодження позицій щодо головних питань у сферах цивільного та кримінального права, бізнесу та прав людини, європейської й євроатлантичної інтеграції, вироблення планів дій та рекомендацій, які мають бути втілені в певні урядові рішення.

Прес-служба
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого